

(265. 36.)

TAGOELANDANG.**SUPPLETOIR CONTRACT.**

SUPPLETOIR CONTRACT onder nadere goedkeuring van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, gesloten tusschen Cornelis Antoon Nieuwenhuijsen, controleur der Sangi- en Talauer-eilanden, daartoe speciaal gemachtigd door den Resident van Menado, ten deze handelende voor en namens het Gouvernement van Nederlandsch-Indië, en Laurentius Manuel Tamara, Radja van Tagoelandang en zijne mantri's.

Nademaal het wenschelijk is voorgekomen om het vigeerende contract tusschen het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, en den Radja van Tagoelandang aan te vullen, zoo is op heden den 30sten November 1905, onder nadere goedkeuring van den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië, tusschen ons Cornelis Antoon Nieuwenhuijsen, controleur der Sangi- en Talauer-eilanden, daartoe speciaal gemachtigd door den Resident van Menado, handelende voor en namens het Nederlandsch-Indisch Gouvernement, en Laurentius Manuel Tamara, Radja van Tagoelandang, overeengekomen het volgende te bepalen.

I. De eerste zinsnede van artikel 17 van het op den 26sten November 1899 gesloten contract tusschen het Gouvernement van Nederlandsch-Indië en den Radja van Tagoelandang en zijne mantri's wordt gewijzigd en zal voortaan luiden als volgt:

De Radja en de mantri's van Tagoelandang verbinden zich om van af 1 Januari 1905 jaarlijks aan het Gouvernement te betalen eene schatting, berekend op de Sangi-eilanden tegen f 4 (vier gulden) en op de Talauer-eilanden tegen f 1 (een gulden) voor alle mannelijke personen, behoorende tot de inlandsche bevolking, die den vollen leeftijd van 18 jaren bereikt hebben en overigens niet wegens ziels- of lichaamsgebreken of hoogen ouderdom onbekwaam zijn om in hun eigen onderhoud te voorzien of volgens de inzettingen des lands vrijgesteld van de betaling van belasting.

II. De opgave van te heffen belastingen, letter B, gehecht aan het thans vigeerende contract van 26 November 1899, en bedoeld bij artikel 15 van dat contract, wordt vervangen door de aan dit suppletoire contract gehechte opgave van te heffen belastingen, letter B.

Van deze overeenkomst is te Tagoelandang op datum als boven omschreven, deze akte in drievoud opgemaakt en door beide partijen ondertekend en bezegeld.

De Controleur der Sangi- en Talauer-eilanden,

(w. g.) NIEUWENHUIJSEN.

Hier stonden de stempel en de handteekening van den Radja van Tagoelandang, zoomede de handteekeningen van zijne mantri's.

Dit suppletoire contract is goedgekeurd en bekrachtigd op heden den 2den April 1906.

De Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië,
(w. g.) J. B. VAN HEUTSZ.

Ter ordonnantie van den Gouverneur-Generaal,
De Wde Algemeene Secretaris,
(w. g.) DE GROOT.

Voor eensluidend afschrift,
De Gouvernements-Secretaris,
(w. g.) HULSHOFF POL.

LETTER B.

OPGAVE bedoeld bij artikel 15 van het contract met Tagoelandang.

In het landschap Tagoelandang worden door den Radja en de mantri's van de bevolking de volgende belastingen geheven en diensten verveerd:

Ten eerste: Een hoofdgeld van ten hoogste f 1 (een gulden) jaarlijks op te brengen door iederen thans pinontolplichtigen Sangirees en Talauerees, zullende deze belasting worden gestort in een onder het beheer van den betrokken controleur staande kas.

Ten tweede: Een hoofdgeld (wangkas) van f 0,25 (vijf en twintig cent) 's jaars, van iederen schattingplichtigen Sangirees en Talauerees, ten dienste van de rijkskas, welke onder bewaring van den betrokken controleur blijft.

Ten derde: Eene betaling door de verliezende partij in een burgerlijk geding aan de leden der commissie, die naar het oordeel der Madjelis noodig is geweest om in het belang der zaak plaatselijke opnemings enz. te verrichten.

Deze betaling zal echter nooit meer mogen bedragen dan f 1 (een gulden) per dag voor ieder commissielid, terwijl de commissie uit niet meer dan 3 leden zullen mogen bestaan.

Ten vierde: Bij het bouwen en herstellen hunner woningen wordt aan den Radja en de mantri's door hunne onderhoorigen in onbetaalden arbeid bijstand verleend.

Ten vijfde: Bij dienstreizen kunnen zij van hunne onderhoorigen, als koelies en roeiers, in onbetaalden arbeid gebruik maken.

Ten zesde: Eene dienstplichtigheid ten behoeve van de kapiteins-laut, daarin bestaande, dat ieder kapitein-laut dagelijks een door den Resident van Menado, in overleg met het inlandsch zelfbestuur, te bepalen aantal pinontols te zijner beschikking heeft, welk aantal niet minder dan 2 en nooit meer dan 5 zal bedragen, al naar gelang van het aantal dienstplichtigen der betrokken kampong.

Hier stonden de stempel en de handteekening van den Radja van Tagoelandang, zoomede de handteekeningen van zijne mantri's.

Voor eensluidend afschrift,

De Secretaris-Generaal

bij het Departement van Koloniën,

(w. g.) A. E. ELIAS.

(265. 37.)

**KANDHAR TAROENA, MANGANITOE, SIAOE,
TABOEKAN EN TAGOELANDANG.****NOTA VAN TOELICHTING.**

Met de zelfbesturen op de Sangi- en Talaud-eilanden zijn in November 1905 suppletoire contracten gesloten, waarbij is overeengekomen, dat op de Sangi-eilanden van af 1 Januari 1905 per hassilplichtige in stede van f 2,50 jaarlijks f 4 aan hassil zou worden opgebracht. (Koloniaal Verslag 1906 kol. 57/58). Tevens werden de pinontol- (heeren-) diensten ten behoeve van de djogoegoe's op de Talaud-eilanden vervangen door een jaarlijksch hoofdgeld van f 1 per pinontolplichtige, uit de opbrengst waarvan de tot een aantal van acht teruggebrachte djogoegoe's worden bezoldigd. Hierdoor is een einde gemaakt aan het veelvuldig misbruiken van de werkkraft der bevolking door die hoofden zoodat haar voortaan een grooter mate van vrije beschikking, over haar tijd is gelaten.

De afschaffing van de pinontoldiensten ten behoeve van de radja's en djogoegoe's op de Sangi-eilanden tegen betaling van een hoofdgeld van f 1 's jaars heeft reeds plaats gehad bij de vigeerende contracten van 1899. (1)

(1) Gedrukte Stukken van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, Zitting 1902-1903—171, nos. 17, 18, 19, 20 en 21.